

Raadsvoorstel en besluitnota

Onderwerp

Parkeervisie Auto- en Fietsparkeren gemeente Zaanstad 2024

Gevraagd besluit

1. Akkoord te gaan met de Parkeervisie Auto- en Fietsparkeren gemeente Zaanstad 2024, inclusief de Nota van beantwoording op de zienswijzen.
2. Kennis te nemen met de Beleidsregels Auto- en Fietsparkeren gemeente Zaanstad 2024.
3. Akkoord gaan dat met de vaststelling van de Parkeervisie Auto- en Fietsparkeren gemeente Zaanstad 2024, de 'Nota Ruimte voor Parkeren 2016' en de 'Uitvoeringsnota Parkeren Zaanstad 2016' in te trekken.

Geheimhouding op grond van de Gemeentewet

Openbaar

Kernverhaal

De gemeente Zaanstad staat voor een aanzienlijke uitbreiding met de bouw van 16.000 nieuwe woningen in de komende jaren. Deze ambitieuze groei-doelstelling is onderdeel van een bredere strategische opgave om niet alleen in kwantiteit, maar ook in kwaliteit te groeien. Om de leefbaarheid en aantrekkelijkheid van de gemeente te waarborgen, worden er tal van maatregelen genomen die gericht zijn op het verbeteren van de infrastructuur, het versterken van de sociale cohesie en het bieden van duurzame woonomgevingen.

Het vastgestelde Zaans Mobiliteitsplan (hierna te noemen: ZMP) uit 2021 zet nieuwe kaders en vormt het uitgangspunt voor de nieuwe regels en uitgangspunten over parkeren. Verder is rekening gehouden met overig vastgesteld beleid zoals toegepast in de gebiedsgerichte aanpakken in de gebiedsontwikkeling.

De afgelopen tijd is gewerkt aan een de nieuw regels en uitgangspunten omtrent parkeren, wat geresulteerd heeft in twee documenten getiteld de Parkeervisie Auto- en Fietsparkeren gemeente Zaanstad 2024 (hierna te noemen: parkeervisie) en de Beleidsregels Auto- en Fietsparkeren gemeente Zaanstad 2024 (hierna te noemen: beleidsregels). De parkeervisie beschrijft hoe we met mobiliteit en auto- en fietsparkeren om willen gaan in de gemeente Zaanstad. De beleidsregels geven de kaders waarbinnen plannen ontwikkeld kunnen worden en zijn het instrument voor toetsing van deze plannen.

Zaanstad wil een economisch sterke, leefbare, duurzame en bereikbare gemeente zijn. Met een actualisatie en herijking van het beleid uit 2016 wordt hier deels invulling aan gegeven.

Aanleiding

Verschuivende ontwikkelingen en opgaven in de stad vragen om een actualisatie en herijking van de bestaande regels en uitgangspunten. We hebben naast de grote woningbouwopgave in de gemeente Zaanstad diverse opgaven die een beslag leggen op de beperkte openbare ruimte, zoals klimaatadaptatie, waterberging en vergroening. Met duidelijke kaders en parkeernormen aan de voorkant faciliteren we gebiedsontwikkelingen en zorgen wij voor een evenwichtige ruimteverdeling.

Naast de opgaven ontvangt de gemeente Zaanstad ook signalen van parkeeroverlast en knelpunten op wijkniveau. We noemen hieronder de belangrijkste knelpunten:

- De hoge parkeerdruk. In veel wijken van Zaandam is de parkeerdruk hoog (boven de 90%);

- Versnipperd invoeren gereguleerd parkeren leidt tot 'waterbed-effecten', waarbij bewoners niet gaan parkeren in het gebied waar zojuist gereguleerd parkeren is ingevoerd, maar in omliggende straten waar nog geen gereguleerd parkeren geldt. De parkeeroverlast in die straten neemt dan op zijn beurt toe;
- Een (hoge) parkeernorm vormt een barrière voor nieuwbouw en functieverandering.
- Overlast door geparkeerde busjes in de wijk;
- Overlast door te kort aan (bewaakte) fietsenstallingen in de binnenstad.

Dit alles vraagt om meer regie vanuit de gemeente met een passend sturend beleid.

Beoogd resultaat

Met de vaststelling en de uitvoering van de parkeervisie beoogt Zaanstad een bijdrage te leveren aan een beter bereikbaar, leefbaar en veilig Zaanstad.

Kader

De huidige regels en uitgangspunten voor parkeren van de gemeente Zaanstad bestaat uit de 'Nota Ruimte voor Parkeren 2016', <http://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR412282> en de 'Uitvoeringsnota Parkeren Zaanstad 2016', <http://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR412352>. Dit beleid is aan een actualisatie en herijking toe, gelet op de hierboven benoemde argumenten.

De voorliggende Parkeervisie en Beleidsregels Parkeren zijn mede gebaseerd op de volgende kaders en afspraken:

- Het Coalitieakkoord: Parkeervisie volgt de uitgangspunten van het ZMP. Samen met de gemeenteraad bepalen wij de kaders voor een evenwichtig parkeerbeleid in Zaanstad;
- De Omgevingsvisie: schaarse ruimte en Zaanse ambities vragen om opgavegerichte en gebiedsgerichte aanpak in samenwerking met de regionale partners;
- Het Zaans Mobiliteitsplan: We zoeken naar een balans, die recht doet aan de eigenheid van buurten en wijken en van de hoogstedelijke en landelijke gebieden. In elk van deze gebieden is de rol van de auto ten opzichte van fiets, openbaar vervoer en andere modaliteiten anders.

Met vaststelling van het nieuwe beleid zullen de 'Nota Ruimte voor Parkeren 2016' en de 'Uitvoeringsnota Parkeren Zaanstad 2016' worden ingetrokken.

Argumenten en afwegingen

De parkeervisie en beleidsregels bouwen voort op een aantal andere vastgestelde beleidskaders. Het ZMP dat in november 2021 door de gemeenteraad is vastgesteld dient als uitgangspunt. Het ZMP verwoordt het als volgt:

'Als Zaanstad ook in 2040 bereikbaar, aantrekkelijk en veilig wil zijn zal meer gebruik van openbaar vervoer, fietsen en lopen nodig zijn en een lager gebruik van de auto dan nu het geval is. En dit kan ook: door in het ruimtelijk beleid gericht te sturen op kwalitatief goede publieke ruimten, goed bereikbare voorzieningen en meer gemengde woon/-werkmilieus, maar ook betere openbaar vervoer- en fietsvoorzieningen, meer inzet op deelmobiliteit en meer gereguleerd parkeren' (pagina 23). De parkeervisie zien we als een nadere uitwerking van het onderdeel parkeren zoals beschreven in het ZMP. In het ZMP zijn 12 hoofdkeuzes benoemd. De voor parkeren meest relevante ambities, die aansluiten bij de hoofdkeuzes, zijn:

- We willen Zaanstad duurzaam bereikbaar houden;
- We willen dat Zaanstad verder kan groeien;
- We willen dat meer mensen binnen de gemeente fietsen en gebruik maken van duurzame alternatieven;
- We willen de beschikbare openbare ruimte optimaal benutten.

De ondergenoemde speerpunten voor auto- en fietsparkeren zijn een uitwerking van het ZMP, de Omgevingsvisie en Zaanse ambities.

De 7 speerpunten voor autoparkeren zijn:

- Zaanstad staat voor een duurzame verstedelijkingsopgave. De gemeente past haar regels aan om de verdere groei in het aantal woningen mogelijk te maken, om de overgang naar schoon vervoer te stimuleren en zo beter in te spelen op de veranderende mobiliteitsbehoefte van de inwoners;
- In Zaanstad sluiten de parkeeroplossingen aan bij de eigenschappen en ambities van de wijken en buurten zoals deze in het ZMP worden onderscheiden. De gemeente hanteert hiermee een gebiedsgerichte aanpak;
- Zaanstad zet in op een verbetering van de kwaliteit van de openbare ruimte. Om ervoor te kunnen zorgen dat in alle wijken voldoende ruimte is voor groen, water, spelen, recreëren en bewegen, gaan we het parkeren in de openbare ruimte beter reguleren;
- Met sturende regels en uitgangspunten laat de gemeente Zaanstad de juiste doelgroep op de juiste plaats parkeren;
- Voor parkeren hanteert de gemeente Zaanstad de standaardbenadering 'beïnvloeden, benutten, beheersen en bouwen';
- In Zaanstad voegen we in principe geen extra parkeerplaatsen toe in de openbare ruimte om parkeerknelpunten op te lossen.
- Bestaande (niet-openbare) parkeervoorzieningen worden zo efficiënt mogelijk benut, bijvoorbeeld door – in overleg met instellingen en bedrijven – bewoners en bezoekers toegang te geven tot bezoekers-, school- en bedrijfsparkeervoorzieningen.

De 8 speerpunten op fietsparkeren zijn:

- De gemeente geeft extra aandacht aan gebieden waar fietsparkeren nu een probleem is en waar grote kansen liggen om fietsen te stimuleren;
- De gemeente organiseert het fietsparkeren op een intuïtieve manier (bijvoorbeeld aansluitend op fietsroutes), zodat de juiste fiets(er) op de juiste plaats terechtkomt. Intuïtief betekent hier dat het voor de gebruiker/fietser logisch is, of te wel, zijn eerste gevoel.
- Met fietsparkeren versterkt de gemeente de relatie tussen de fiets, de auto en het openbaar vervoer;
- Fietsenstallingen worden zo efficiënt mogelijk benut, bijvoorbeeld door – in overleg met instellingen en bedrijven – bewoners toegang te geven tot bezoekers-, school- en bedrijfsstallingen;
- Op locaties waar extra behoefte is aan fietsparkeerplaatsen investeert de gemeente in hoogwaardige nieuwe voorzieningen;
- De gemeente gebruikt reguleringsmaatregelen om het fietsparkeren te beheersen.
- De fiets is het uitgangspunt in het ontwerp van nieuwe gebouwen. Dat geldt ook voor gebouwen die een andere functie krijgen;
- De gemeente zoekt aansluiting bij nieuwbouw- en andere projecten om extra fietsparkeervoorzieningen te creëren of om de kwaliteit van het fietsparkeren te verbeteren.

De speerpunten vormen de kaders op basis waarvan de nieuwe regels en uitgangspunten zijn opgesteld. Deze regels en uitgangspunten sluiten aan bij de in voorbereiding zijnde Omgevingsvisie, die ingaat op de schaarse ruimte en Zaanse ambities die vragen om een opgavegerichte en gebiedsgerichte aanpak in samenwerking met de regionale partners.

Rondom de invoering van gereguleerd parkeren en de gekozen speerpunten zijn verschillende argumenten en belangen meegenomen. De uiteindelijke lijn is het resultaat van een uitvoerige afweging. Hieronder op hoofdlijnen een uiteenzetting van de nieuwe parkeervisie.

Algemeen

- We gaan structureel parkeerdrukmetingen uitvoeren in geheel Zaanstad, waarbij we voorrang geven aan gebieden met een hoge parkeerdruk of aan gebieden waarvan verwacht kan worden dat daar op korte termijn gereguleerd parkeren zal worden ingevoerd.
- Hoofddoel van de parkeervisie is een bijdrage leveren aan een bereikbaar, leefbaar en veilig Zaanstad. Daarom gaan we gereguleerd parkeren gefaseerd en gebiedsgericht toepassen (conform ZMP, op basis van de verstedelijkingsgraad); Vanuit uitvoerbaarheidsoptiek kiezen we voor een zo simpel en eenduidig mogelijk systeem;

Gereguleerd parkeren

- Bij nieuwe wijken¹ passen we direct gereguleerd parkeren toe aansluitend bij de zonering uit het ZMP;
- Bij de te kiezen gefaseerde indeling van gereguleerd parkeren zal ook gekeken worden naar voor de gebruikers logisch herkenbare gebieden;
- Bij woningsplitsing is er geen recht op een extra parkeervergunning;
- Conform ZMP dient een draagvlakenquête uitgezet te worden alvorens een besluit te nemen over gereguleerd parkeren. Het komende jaar gaan we twee draagvlakenchêtes uitvoeren, in de Kogerveldwijk en het Eiland, en vervolgens evalueren we de effectiviteit hiervan.
- Bij de gebiedsontwikkeling in de Boerejonkerbuurt zal er geen draagvlak enquête worden uitgevoerd. De Boerejonkerbuurt is in het ZMP gekwalificeerd als 'Zone A'. In Zone A kan in het kader van gebiedsontwikkeling gereguleerd parkeren worden ingevoerd (zie ZMP). De verhouding in het projectgebied tussen het aantal bestaande woningen (+/- 110 woningen) ten opzichte van het aantal nieuw te bouwen woningen (+/- 1.000 woningen) is dermate groot dat er besloten is om af te wijken van het uitvoeren van een draagvlak enquête. De Boerejonkerbuurt zien we als 1 (één) projectgebied waar direct gereguleerd parkeren kan worden ingevoerd. Dit zal uiteraard wel in nauw overleg met bewoners en bedrijven plaatsvinden. *Noot: de gebiedsontwikkeling Boerejonkerbuurt en de invoering van gereguleerd parkeren aldaar, kennen een eigen besluitvormingsproces.*

CROW normen

- De gemeente Zaanstad gaat de meest recente publicatie over parkeerkencijfers van het CROW als basis hanteren (publicatie 744 Parkeerkencijfers, basis voor parkeernormering, 22 juli 2024.) Deze zijn al verwerkt in de stukken. Deze parkeerkencijfers moeten als basis worden gebruikt om het benodigde parkeeraanbod/behoefte te onderbouwen. We gaan werken met 'vaste parkeernormen' (zonder bandbreedte). Dit biedt duidelijkheid voor alle betrokkenen.

Parkeerfonds

- Deze regeling (parkeerfonds) houdt op te bestaan met vaststelling van de nieuwe regels en uitgangspunten. Onder het beleid uit 2016 is het ontwikkelaars toegestaan het aantal parkeerplaatsen dat niet binnen het nieuwbouwproject kon worden gerealiseerd af te kopen tegen een van tevoren vastgesteld tarief. Deze afkoopsom wordt gestort in het Parkeerfonds. De gemeente dient binnen 10 jaar in de nabijheid van het nieuwbouwproject parkeerplaatsen aan te leggen om het tekort te compenseren. Door de beperkte beschikbaarheid van de openbare ruimte is het compenseren en toevoegen van deze parkeerplaatsen niet mogelijk gebleken.

Draagvlak

¹ Onder nieuwe wijken verstaan we de gebiedsontwikkelingen in Zaanstad. Dit punt verdient nog aanscherping: belangrijk dat het ook om voor 'inwoners' en 'bezoekers' om logische afbakening van gebiedsgrenzen gaat, bv. door groenstroken, waterscheidingen etc.

Om tot de nieuwe Parkeervisie en Beleidsregels te komen, zijn gesprekken gevoerd en is een brede groep interne en externe stakeholders geraadpleegd, denk hierbij aan: projectontwikkelaars, woningbouwcorporaties, ondernemersverenigingen, BIZ stadshart, vastgoedeigenaren en toeristische sector. Daarnaast zijn er vier gemeentebrede participatiebijeenkomsten gehouden voor bewoners, ondernemers en andere geïnteresseerden. Als vervolg hierop hebben we de deelnemers op de hoogte gehouden zodra de conceptstukken Parkeervisie en Beleidsregels auto- en fietsparkeren gemeente Zaanstad ter inzage zouden worden gelegd.

De concept parkeervisie en beleidsregels zijn behandeld tijdens de vergadering van 14 december 2023 en 11 januari 2024 in de gemeenteraad. De raadsleden zijn in de gelegenheid gesteld om hun zienswijze kenbaar te maken. Deze zienswijze is meegenomen in de communicatie en participatie met bewoners.

De parkeervisie en beleidsregels hebben van 8 maart tot en met 23 april 2024 ter inzage gelegen. Bewoners, ondernemers en andere geïnteresseerden zijn in de gelegenheid gesteld om de stukken zowel fysiek als digitaal te raadplegen en, indien gewenst, hun zienswijze in te dienen. Een zienswijze kon zowel digitaal als fysiek worden ingediend. Tevens zijn tijdens de periode van de terinzagelegging twee inloopbijeenkomsten georganiseerd. Dit om inwoners en ondernemers de gelegenheid te geven vragen te stellen en/of een verduidelijking te ontvangen over de nieuwe regels en uitgangspunten en eventueel een zienswijze in te dienen.

In een eerder stadium hebben bewoners, ondernemers en andere geïnteresseerden al meegedacht over de contouren van de nieuwe regels en uitgangspunten en gediscussieerd over voorgelegde dilemma's. Op 27, 28, 29 juni en 3 juli 2023 hebben deze bijeenkomsten plaatsgevonden op vier locaties. Deze informatie is ook meegenomen in de parkeervisie en beleidsregels. De ingekomen zienswijze hebben geleid tot aanscherping van de stukken en zijn verwerkt in de Nota van Beantwoording Zienswijzen.

Aansluiting externe ontwikkelingen

Met de Parkeervisie en Beleidsregels spelen we in op de opgave om te komen tot de bouw van 16.000 woningen, waardoor de gemeente Zaanstad gesteld staat voor diverse aansluitende opgaven. De Parkeervisie is aangesloten op de inwerkingtreding van de Omgevingswet, per 1 januari 2024. Voor de nieuwe Parkeervisie en Beleidsregels is ook kennis en ervaringen uit andere steden betrokken.

Financiële consequenties

Er zijn geen (directe) financiële consequenties aan het vaststellen van de Parkeervisie en de Beleidsregels. De kosten van de parkeerdrukmetingen en draagvlak enquêtes kunnen structureel worden gedekt door de middelen die beschikbaar zijn gesteld voor de parkeernota. De financiële gevolgen van het opheffen van het parkeerfonds wordt een voorstel ingediend bij de voorjaarsnota 2025.

Juridische consequenties

Voor de toets op juridische houdbaarheid (en uitvoerbaarheid) zijn de Parkeervisie en de Beleidsregels beoordeeld vanuit diverse disciplines. De adviezen zijn verwerkt in de Parkeervisie en de Beleidsregels die aan het college en gemeenteraad worden aangeboden.

Tegen de Parkeervisie en de Beleidsregels kunnen geen rechtsmiddelen worden ingesteld. Ze hebben echter reeds gedurende zes weken ter inzage gelegen, waardoor een ieder eerder de gelegenheid hebben gekregen zienswijzen in te dienen. Tegen een eventueel te verlenen parkeervergunning staan wel rechtsmiddelen open.

Pas na de definitieve vaststelling en publicatie van de Parkeervisie en Beleidsregels zijn de nieuwe regels en uitgangspunten van kracht. Hiermee komt ook het parkeerfonds te vervallen. Als er afwijkend van de nieuwe beleidregels wordt besloten, heeft het college hiervoor mandaat.

Met vaststelling van het nieuwe beleid zullen de 'Nota Ruimte voor Parkeren 2016' en de 'Uitvoeringsnota Parkeren Zaanstad 2016' worden ingetrokken.

Communicatie en informatie

De parkeervisie wordt via officiële bekendmaking gepubliceerd en de indieners van de zienswijze worden geïnformeerd.

Gemeentebld

Bekendmaking in Gemeentebld (DROP) en publiceren op overheid.nl

(Correctief) referendum

Het raadsbesluit is niet spoedeisend en daarmee wordt dit besluit niet eerder uitgevoerd dan drie weken nadat de Raad het besluit heeft genomen. In artikel 8 van de referendumverordening is namelijk een 'correctief referendum' mogelijk gemaakt.

Communicatie/vervolgtraject

Het brede publiek informeren we via onze standaard gemeentelijke communicatiemiddelen.

Raadsbesluit

De gemeenteraad van Zaanstad,

Besluit:

1. Akkoord te gaan met de Parkeervisie Auto- en Fietsparkeren gemeente Zaanstad 2024, inclusief de Nota van beantwoording zienswijzen.
2. Kennis te nemen met de Beleidsregels Auto- en Fietsparkeren gemeente Zaanstad 2024.
3. Akkoord gaan dat met de vaststelling van de Parkeervisie Auto- en Fietsparkeren gemeente Zaanstad 2024, de 'Nota Ruimte voor Parkeren 2016' en de 'Uitvoeringsnota Parkeren Zaanstad 2016' in te trekken.

In de vergadering van 28 november 2024

De griffier,

Conform de [machtiging tekenbevoegdheid raadstukken](#) is dit besluit alleen ondertekend door griffier.